

Szerkesztői köszöntő

A *Magyar Rendészet* közel negyed évszázados fennállása alatt mindvégig törekedett arra, hogy teret biztosítson minden, a rendészet rendeltetésével, intézményrendszerével, feladataival, személyzetével, működésével, jogi szabályozásával kapcsolatos munkának. A rendészet ugyanis olyan társadalmi konstrukció, amely sokrétűen kapcsolódik a közösség különböző alrendszeréhez, így sokféle nézőpont érvényesüléséhez. 2024-ben a kéziratok alapos, objektív, valamint a szakmai és tudományos elvárásoknak megfelelő kettős vak lektorálási folyamatának fenntartása mellett egy megerősödött szerkesztőség várja a rendészettudomány területén, illetve annak határterületein született új, tudományos eredményeket publikálásra.

A *Magyar Rendészet* elsődleges célkitűzése a rendészettudomány egyetemi szintű oktatásának támogatása, új tudományos eredmények közzététele, valamint szakmai tudományos fórum és publikációs lehetőség biztosítása. Tudományterületi fókusza a rendészettudomány, valamint a bünyügyi tudományok, kellő nyitottsággal a többi tudományterületről kapcsolódó tudományos eredményekre és az interdiszciplináris megközelítésre.

Folyóiratunk az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának besorolása szerint B kategóriás lap, amely évente négy számmal jelenik meg. Szerkesztőségünk az NKE Rendészettudományi Karán működik, kiadója a Ludovika Egyetemi Kiadó. Christián László r. dandártábornok tanszékvezető egyetemi tanár, főszerkesztő munkáját a szerkesztőség titkára, Németh Zsolt PhD ny. r. ezredes egyetemi docens, korábbi főszerkesztő, valamint Barnucz Nóra és Lippai Zsolt r. alezredes, egyetemi tanársegédek támogatják. Lapszámaink is jól tükrözik törekvéseinket, hiszen a publikált tudományos közlemények a rendészet elméleti és gyakorlati világának sokoldalú, alapos és hiteles elemzését adják, amelyben kiemelkedő szerepe van lektorainknak, akik ellenszolgáltatás nélkül tesznek eleget a szerkesztőség felkérésének és végzik felelősségteljes munkájukat, garantálva a megjelenő közlemények megfelelését a magas szintű elvárásoknak.

Visszatekintés

Előző, 2024/2-es lapszámunk hattárrendészeti rovatában az illegális migráció trendjeit, illetve a közlekedési infrastruktúra előző századbeli fejlesztésének az államhatárok feladatrendszerére gyakorolt hatását vizsgálták. A kriminalisztikai rovat egy két évtizeddel előtti bűneset feldolgozását tűzte ki célul. A komplementer rendészet rovat szerzői többek közt az IoT-eszközökkel kapcsolatos veszélyeket mutatták be, illetve a folyamatmenedzsment-rendszer fontosságát a szervezetek hatékonyabb működése területén, továbbá a polgárőrség és más magánbiztonsági

szereplők szerepvállalását tekintették át a közbiztonság területén. A menekültügyi rovat az Európai Unió menekültügyi rendszerének technikai hátterét és annak várható átalakítását ismertette. A rendészeti felsőoktatás rovatának szerzői egy új oktatásmódszertani megoldás bemutatását és annak hallgatói oldalról történő befogadásának mérését és elemzését tűzték ki célul. A rendészeti gyakorlat rovat a rendőrségbe vetett bizalom angol nyelven publikált kutatási eredményeit vizsgálta. A rendészettörténet rovat szerzői a múlt században született írások, így az önvédelem és a gyanús eltűnések és halálesetek területén megjelent műveket vették górcső alá. A rendészettudomány rovatának szerzői egy, a Café-módszerrel készített fókuszcsoportos beszélgetés eredményeiről, valamint a rendészettudománnyal foglalkozó doktoranduszok konferenciájáról számoltak be. A terrorizmus rovat pedig az iraki biztonsági erők szereplőire, továbbá a modern terrorizmus eszközeire és módszereire fókuszált.

Jelen számunk margójára

A főszerkesztő tengerentúli naplója

Lapunk főszerkesztője 2024 júliusában kezdte meg egyéves kiküldetését, amikor a feleségével és három gyermekükkel Denverbe költözött, hogy Fulbright kutatói ösztöndíjasként az MSU Denveren töltsenek egy teljes tanévet. Azóta rendszeresen kap érdeklődő üzeneteket családtagoktól, barátoktól, kollégáktól, munkatársaktól. Ezért úgy döntött, hogy az elkövetkező lapszámokban megosztja a *Magyar Rendészet* olvasóközönségével az ottani tapasztalatait, átfogó jelleggel bepillantást engedve a hétköznapokba, külön figyelmet szentelve a rendészet területének.

Javítóintézeti nevelés

A javítóintézeti nevelés zárt intézményi keretek között zajlik, ezért a növendékek személyes motivációja és együttműködése nem minden esetben adott, ami a velük foglalkozók számára kihívásokkal teli munkát jelent. A javítóintézeti munka során tehát gyakoriak lehetnek a váratlan, stresszt okozó helyzetek. A szerző kutatásának célja ezen nehézségek feltárása, a dolgozók mentális állapotával összefüggésben. Összességében az látható, hogy a reziliens dolgozóknál kisebb eséllyel alakulnak ki mentális problémák, így igen fontos a dolgozók hatékony fejlesztése, hiszen a segítő munkában való sikeresség biztosítja a munkavégzés hosszú távú minőségét is. (VIRÁGH-VIZVÁRI Fanni: *A javítóintézeti dolgozók stresszérzete és mentális egészsége – Három hazai javítóintézetben végzett kutatás részeredményei*)

Kriminalisztika

A szerző angol nyelvű tanulmányában valós nemzetközi és magyar emberölési ügyeken keresztül elemzi a leggyakoribb krimináltaktikai és krimináltechnikai hibák forrásait, és *de lege ferenda* jogszabály-módosítási javaslatokat tesz, valamint megelőző módszereket és taktikákat javasol a jogalkalmazók és a kriminalisták számára is. (Csaba FENYVESI: *Mistakes in Personal Identification Attempts*)

A forenzikus szakértői vélemények megbízhatóságának értékeléséhez a bírók – mivel nem szakértők – nem rendelkeznek a szükséges tudományos ismeretekkel. A dilemma feloldására egyes országoknak elméleti szinten, másoknak már a gyakorlatban is vannak kiforrott megoldásai. A nemzetközi kitekintés rávilágít arra, hogy a forenzikus szakértői vélemények értékelésével összefüggésben több ország bírósága is hasonló problémákkal küzd. A bemutatott, még csak körvonalazódó vagy már létező jó megoldások példaként szolgálhatnak más országok számára. (ERDÉLYI Katalin: *A forenzikus szakértői vélemények értékelésének nehézségei az USA, Mexikó és az Oroszországi Föderáció bíróságain*)

Rendészeti képzés

A felsőoktatás minden ágában jelentkező probléma, hogy a tudományos kutatás legújabb eredményei miként építhetők be az oktatásba. Igaz ez a rendészeti pszichológia és a rendészeti felsőoktatás kapcsolatrendszerére is. Tehát meg kell találni azokat az oktatási módszereket, amelyekkel ki lehet alakítani a megfelelő szakmai személyiséget, biztosítani lehet az állomány megtartását, valamint a dinamikus biztonság feltételeit. Ezzel összefüggésben új, kreatív módszerekre van szükség a rendészeti felsőoktatásban, amelyek az oktatásba belépő generáció igényeit és lehetőségeit összhangba hozzák a megszerzendő információ mennyiségével és minőségével egyaránt. (GAZSÓ Magdolna: *A pszichológia tudományának szerepe, feladatai a rendészeti felsőoktatásban*)

A tanulmány azt vizsgálja, hogy a rendészeti pályaorientációs szakképzés eddig miért nem a várakozásoknak megfelelő eredményeket hozta. A szerző ennek lehetséges okait vizsgálta, amelyek a következők lehetnek: a tantárgyfelosztás nem az életkori sajátosságokat figyelembe véve jelenik meg a tantervben, és a képzésre jelentkező diákok elképzelései nem igazodnak a szakma realitásaihoz. Ezek a tényezők szerepet játszhatnak abban, hogy a továbbtanulási szándék megkopik a képzés ideje alatt. (KÁLLAI S. Barbara: *A rendészeti és közszolgálati pályaorientációs képzés kialakulása, változásai és jövőképe*)

Rendészeti gyakorlat

A bűnügyi vagy elkövetői profilalkotás nemzetközi megjelenítése hosszú időre nyúlik vissza mind a gyakorlatban, mind az elméleti-empirikus oldalon. Az első bűnügyi profilok már az ókorban megjelentek; az 1400-as évek második felében pedig az inkvizíció idején, a boszorkányperekben szintén találunk olyan írásokat, amelyek a korabeli profilalkotásnak feleltethetők meg. A 20. század második felétől exponenciálisan nő a kutatások száma, így egyre több alkalmazott profil-elemzési eljárást dolgoznak ki és vezetnek be. Az irányzatok egyike a pszichológiai vagy klinikai profilalkotás, az első sikereket pszichiáterek és pszichológusok érték el a bűnügyi profilalkotás terén. (ERDÉLYI Ákos: *A pszichológiai profilalkotás története és módszertana*)

A szerzők gyakorló biztonsági szakemberként kívánnak átfogó képet adni a tengerjáró hajók iparát érintő egyes biztonsági kérdésekről és kihívásokról. Rámutatva arra, hogy hihetetlen dinamikával fejlődő ágazatról van szó, ahol évről évre egyre nagyobb és növekvő számú utastömeget kiszolgáló hajók kerülnek a világ vizeire. Az utasok számának gyarapodásával a fedélzetten elkövetett bűncselekmények, balesetek száma is növekszik. Írásukban a hajóásbiztonság megteremtése és megőrzése érdekében tehető intézkedések és szabályozások körét vizsgálták. (LUKÁCS Roxána, LIPPAI Zsolt: *Szemelvények az úszó szállodakomplexumok biztonságának megteremtéséről*)

A közös európai menekültügyi rendszer (KEMR) az európai uniós országok közötti menedékjog és menedékkérelmek kezelésének összehangolt rendszerét jelenti. A tanulmány célja a KEMR statisztikai adatgyűjtő funkciójának elemzése, módszere az uniós szervezetek és tagállamok képviselőivel folytatott interjúkon alapuló empirikus kutatás. A tanulmány rávilágít az adatgyűjtés jelenlegi kihívásaira és hiányosságaira, valamint javaslatokat fogalmaz meg az adatgyűjtés hatékonyságának növelésére és a rendszer fejlesztésére annak érdekében, hogy a KEMR még hatékonyabb eszközzé váljon az európai menekültügyi kihívások kezelésében. (URBÁN Ferenc: *A migrációs statisztikai adatgyűjtés gyakorlata az Európai Unióban*)

A tanulmány áttekintést ad a 2021–2027 közötti programidőszakban a Határigazgatási és Vízügyi Politikai Eszköz keretében tervezett fejlesztésekről, az egyes intézkedések szakmai tartalmáról és pályázati lehetőségeiről. Napjainkban a szakmai stratégiai tervezés már elképzelhetetlen a forrásokat biztosító, elsősorban európai uniós pénzügyi tervezés párhuzamos előkészítése nélkül. A Magyarországra nehezedő schengeni kötelezettségek anyagi terhei a szolidaritási mechanizmusok új formáinak (az uniós pénzügyi alapok forrásai, más tagállamok vendégtszjtjeinek részvétele a magyar külső határok ellenőrzésében, a működési és fenntartási költségek terheinek megosztása) kiaknázását teszik indokolttá, amelynek egyik alapköve a tanulmány tárgyát képező pénzügyi eszköz. (VEDŐ Attila: *„We HAVE a Dream”*. *A Határigazgatási és Vízügyi Politikai Eszköz [HAVE] programjában tervezett fejlesztések helyzete és lehetőségei*)

Rendészettörténet

Az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) tevékenysége során rendszeresen alkalmazta a titkos információgyűjtés humán eszközeit, amelyek a hírszerző, elhárító szervezet rendelkezésére álltak Magyarországon az 1950-es évek elején. A tanulmányban szereplő esettanulmány célja bemutatni az ÁVH szervezeti egységei közötti együttműködést, az ismeretek megosztásának módját, információs szempontú felhasználását. Bemutatja azt is, hogy a feltételezett kémtevékenység felderítése, vizsgálata hogyan szolgálta a belpolitikai célkitűzéssel, a kollektivizálással szemben álló birtokos parasztság (kulákok) felszámolását. (SÜMEGH Attila: *Az ÁVH tényleges elhárító tevékenységének vizsgálata egy koncepció eljárás alapján*)

Rendészettudomány

A rendőrség és a cigányság együttműködése hosszú évekre visszatekintő folyamat. A kapcsolat fejlesztése, valamint az együttműködés hatékonyabbá tétele érdekében különböző – főleg – bűnmegelőzési jellegű programokkal igyekszik a rendőrség előrelépni. 2023 végén azonban az országos Roma Police Café sorozattal az együttműködés új formája valósult meg. A Police Café módszeren alapuló rendőrkávéházak kiváló terepet szolgáltatnak egy probléma mélyebb feltárására, egymás véleményének megismerésére és megoldási javaslatok megfogalmazására. (ANDRÁS Hunor Lehel, MOLNÁR Katalin: *Előtanulmányok egy kutatói rendőrkávéházhoz, 2. rész. Az országos Roma Police Café sorozat kutatómódszertani és rendőrszakmai tanulságai*)

A Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács (KTT) a katasztrófavédelmi szervezet megalakításától kezdve végzi tudományos szervező, fejlesztő-kutató és vezetői döntéstámogatói tevékenységét, a Belügyi Tudományos Tanács felügyelete és koordinációja mellett.

A szerzők a működés mellett a KTT rendészettudományi kapcsolódását, valamint tudományos szervezési feladatainak fejlődését elemezték. A KTT fejlődését mutatja, hogy a katasztrófavédelem vezetői, szakemberei számára olyan proaktív kutatói háttérrel biztosít, amely a jelen és a jövő kutatóinak a felmerülő problémákat minél szélesebb spektrumon mutatja meg, és lehetőséget biztosít a kellően tudományos alaposságú vizsgálatokhoz, egyúttal kapcsolódási pontokat nyújt a rendészettudomány többi ágához is. (BOGNÁR Balázs Lajos, KISS Péter: *A Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács tudományos szervezési tevékenységének fejlődése az elmúlt két évtizedben*)

A tanulmány célja a rendőrségi gazdaságvédelem elméleti megközelítéseit, egyes kiemelt területeit bemutató publikációk elemzése, rendszerezése. A vizsgált területek: a gazdasági bűnözésről, rendőrségi gazdaságvédelemről általában, pénz-

mosás, korrupciós bűncselekmények, környezeti bűncselekmények. A publikációk áttekintését, elemzését követően megállapíthatjuk, hogy a gazdasági bűnözés elméleti megközelítéseiről szóló cikkekben a szerzők eltérő módon látják a gazdasági bűnözés jellemzőit, határait, fogalmát. (NAGY Richárd, ZSIGMOND Csaba: *Tudományos publikációs tevékenység az elmúlt húsz évben a rendőrségi gazdaságvédelem kiemelt területein mértékadó hazai folyóiratokban*)

Recenzió

A 20. század elején minden nemzet magának akarta a kerékpár feltalálásának szto-riját. Leonardótól egészen az 1860-as évekig voltak eredeti elképzeléseknek beál-lított hazugságok, amelyek azonban mind lelepleződtek. Ugyanakkor a kerékpárok története még bőven nem záródott le. A kezdet talán soha nem lesz megismerhető. Hans-Erhard Lessing könyve informatív, visszatekintő-összegző mű, bár néhány kortárs fejlesztést nem tartalmaz. (FELFÖLDI Péter: *Recenzió Hans-Erhard Lessing A bicikli kultúrtörténete című könyvéről*)

Budapest, 2024. szeptember 19.

Tisztelettel:

Dr. Christián László r. dandártábornok
tanszékvezető egyetemi tanár
rektorhelyettes
főszerkesztő